

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน
โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง*
FACTORS AFFECTING THE SUCCESS OF COMMUNITY STRENGTHENING
OPERATIONS BY THE MOTHER OF THE LAND FUND, A CASE STUDY OF
BAN MAE PADOI COMMUNITY VILLAGE LAMPANG PROVINCE

คณาธิป ปรีสุทธิปริชา

Khanathip Parisutthipricha

ธันสธา โรจนตระกูล

Tanastha Rojanatrakul

คณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences and Local Development, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

E-mail: grabong1996@gmail.com

โทรศัพท์ 097-1088068

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ คณะกรรมการกองทุนแม่ระดับตำบลและหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน รวมทั้งสิ้น จำนวน 170 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรในพื้นที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรม ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน รองลงมา คือ การดำเนินงานด้านยาเสพติด การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดินในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ความสำเร็จในการดำเนินงาน, การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน, กองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชนบ้านแม่ปะดอย, ปัญหายาเสพติด

* Received 1 March 2026; Revised 13 April 2026; Accepted 18 April 2026

Abstract

This independent research aims to: 1) study the operation of the Mother of the Land Fund, a case study of Ban Mae Padoi community, Lampang Province; 2) study the level of success of the Mother of the Land Fund's operation, a case study of Ban Mae Padoi community, Lampang Province; and 3) study the factors affecting the success of the Mother of the Land Fund's operation, a case study of Ban Mae Padoi community, Lampang Province. The research was conducted using a quantitative research methodology. The population consisted of the Mother of the Land Fund committee members at the sub-district and village levels, and community development officers, totaling 170 people. The research instrument was a questionnaire. Data was analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The research findings showed that activities to prevent and address drug abuse problems were carried out continuously, relying on integrated cooperation with local agencies and organizations. The overall success in strengthening the community was at a high level. When categorized by aspect, the aspect with the highest mean was strengthening the Mother of the Land Fund, followed by drug abuse prevention activities, Mother of the Land Fund management, and fund management. Factors contributing to the overall success of community strengthening through the Mother of the Land Fund were also found to be at a high level. When categorized by aspect, the aspect with the highest average score was leadership, followed by management, participation, and support from the government or related agencies.

Keywords: Operational success, Strengthening the community, Mother of the Land Fund Mae Pa Doi Village Community, Drug problems

บทนำ

ปัญหายาเสพติดปัจจุบัน มีการเพิ่มความรุนแรงและมีการแพร่ระบาดมากขึ้นในสังคมที่เป็นวงกว้างทั้งในสังคมเมืองและสังคมชนบท ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางสังคมโดยตรง และความมั่นคงของประเทศชาติแล้วยังพบว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้เสพติดมีการแพร่ระบาดกลุ่มคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มเกษตรกร และผู้ขั้บรณนต์ กลุ่มเยาวชนนักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงกลุ่มผู้ว่างงาน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทำให้ทำลายผู้คนในสังคมเป็นจำนวนมากทั้งทางด้านสุขภาพ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และอนาคตกลุ่มผู้คนในสังคมส่งผลต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องสูญเสียทรัพยากรทางด้านบุคลากรในสังคมที่เป็นปัจจัยการผลิตในหลายๆ ด้าน รวมถึงปัญหาด้านอาชญากรรมที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น มีคดีความที่มีสาเหตุมาจากยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนทำลายขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและประเทศชาติที่เป็นคุณค่าทางสังคมได้เสื่อมลง เพราะปัญหาด้านยาเสพติด ซึ่งปัญหาเสพติดยังคงเป็นวาระแห่งชาติของประเทศไทย ทั้งในมิติด้านความมั่นคง สาธารณสุข เศรษฐกิจ และสังคม แม้ว่ารัฐบาลจะดำเนินมาตรการปราบปรามและบำบัดฟื้นฟูอย่างต่อเนื่องแต่แนวโน้มการแพร่ระบาดของสารเสพติด โดยเฉพาะสารสังเคราะห์ เช่น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า/ไอซ์) ยังคงอยู่ในระดับสูงประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเกี่ยวกับกัญชาในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาทำให้โครงสร้างปัญหามีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ขนาดและความรุนแรงของปัญหาข้อมูลจาก สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ONCB) ระบุว่า ในปี 2567 มีผู้ใช้เมทแอมเฟตามีนประมาณ 1.5 ล้านคนในกลุ่มอายุ 12-65 ปี และในจำนวนนี้หลายคนต้องการเข้ารับการบำบัดรักษา สะท้อนให้เห็นว่ายาบ้ายังคงเป็นสารเสพติดหลักที่แพร่ระบาดมากที่สุดในประเทศขณะนี้ การสำรวจการใช้สารเสพติดในครัวเรือนของ

ประเทศไทยพบว่ามีผู้เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดหลายประเภท (รวมทั้งกัญชาและกระท่อม) รวมกันหลายล้านคน แสดงให้เห็นถึงลักษณะ “การใช้หลายสารร่วมกัน” (poly-drug use) ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเสพติดเรื้อรังและปัญหาสุขภาพจิตในระดับภูมิภาค ประเทศไทยยังคงได้รับผลกระทบจากการลักลอบนำเข้าสารเสพติดจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ โดยรายงานของ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) ชี้ว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ยังคงเป็นแหล่งผลิตเมทแอมเฟตามีนรายใหญ่ของโลก ส่งผลให้ประเทศไทยเป็นทั้งประเทศปลายทางและทางผ่านของยาเสพติด แอมโพนี และข้อท้าทายในอนาคต ไม่ว่าจะเป็น การเพิ่มขึ้นของสารเสพติดสังเคราะห์ราคาถูก การเข้าถึงของเยาวชนผ่านสื่อออนไลน์ ความท้าทายด้านการกำกับกัญชา ความจำเป็นในการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องตระหนักและต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งต้องอาศัยการบูรณาการทั้งด้านกฎหมาย สาธารณสุข การศึกษา และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ควบคู่กับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของครอบครัวและชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), 2565)

กองทุนแม่ของแผ่นดิน ถือว่าเป็นกองทุนที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ผ่านเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ให้แก่มุ่บ้านและชุมชนเพื่อเป็นขวัญกำลังใจในการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กับหมู่บ้านและชุมชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของราษฎรอาสา ที่ร่วมป้องกันยาเสพติดของหมู่บ้านชุมชน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จึงน้อมเกล้าฯ จัดสรรงบประมาณขึ้นร่วมสมทบกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ โดยตั้งชื่อว่า "กองทุนแม่ของแผ่นดิน" และได้อยู่ในหน้าที่ ความรับผิดชอบของกรมการพัฒนาชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2550 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ เงินขวัญถุงพระราชทาน ทุนศรัทธา และทุนปัญญา มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน เฝ้าระวัง แก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นศูนย์รวมความสามัคคี ความเสียสละ และการพึ่งตนเอง พึ่งพากันเอง และส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ โดยขั้นตอนการขับเคลื่อนอยู่ 10 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1 ทำความเข้าใจทุกครัวเรือน 2 จัดตั้งคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดิน 3 รับสมัครครัวเรือนสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดิน 4 จัดตั้งกลุ่มชุมชนเข้มแข็ง 5 ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องยาเสพติด 6 จัดตั้งกองทุนแก้ไขปัญหายาเสพติด 7 ประชาคมคัดแยกโดยสันติวิธี 8 ทำกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 9 รับรองครัวเรือนปลอดภัย 10 รักษาสถานะชุมชนเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.), 2565) ซึ่งหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ได้รับเงินขวัญถุงพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เมื่อปี พ.ศ.2552 ปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในชุมชน การเฝ้าระวังในเรื่องของยาเสพติดในกลุ่มของเยาวชนและกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ที่ได้รับการพิจารณาให้เป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินของจังหวัดลำปาง โดยศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน แนวทางในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน ให้สามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และสังคม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและสอดคล้องกับภารกิจสำคัญของรัฐบาล รวมไปถึงสนองต่อนโยบายของกระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) กรมการปกครองและกรมการพัฒนาชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีลักษณะข้อความแบบเลือกตอบ และเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถเลือกตอบตามลักษณะและสถานภาพของตนเอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ 2) การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ดีตามหลักการของกองทุนแม่ของแผ่นดิน 3) การดำเนินงานด้านยาเสพติด 4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 104)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 1) ด้านผู้นำ 2) การสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 3) ด้านการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านการบริหารจัดการ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนของบุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 104) ดังนี้

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณะสังคมศาสตร์และการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อออกหนังสือในการขอความอนุเคราะห์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้างานวิจัยต่อประธาน

กองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแม่ปะดอย และเพื่อเก็บข้อมูลกับคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแม่ปะดอย

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปสำรวจกับคณะกรรมการหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละกองทุน ที่เป็นกลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูล จำนวน 170 ชุด พร้อมทำความเข้าใจและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบในงานวิจัย

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ และผลการวิจัย ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) และใช้สำหรับวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ รายได้ และการศึกษาและอธิบายการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยยึดเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 104) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 – 5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.41 – 4.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 – 2.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.50	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับการทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน

แบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติ ต่าง ๆ ดังนี้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบ Enter Method

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง โดยในภาพรวม พบว่า

ลำดับ	ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4.24	0.45	มาก
2.	การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4.23	0.52	มาก
3.	การดำเนินงานด้านยาเสพติด	4.25	0.52	มาก
4.	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4.35	0.40	มาก
ภาพรวม		4.26	0.42	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง จำแนกแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ลำดับ	การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	มีการจัดตั้งคณะกรรมการการบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินและทุกคนรู้บทบาทหน้าที่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง	4.05	0.75	มาก
2.	มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4.19	0.66	มาก
3.	คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินมีการวางแผนในการดำเนินงานปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	4.44	0.65	มาก
4.	มีการใช้ระเบียบบริหารการจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ผ่านมติที่ประชุมของคณะกรรมการและสมาชิก	4.21	0.60	มาก
5.	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทุกขั้นตอน	4.09	0.74	มาก
6.	การมีสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด	4.38	0.70	มาก
7.	มีการจัดกิจกรรมการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นประจำทุกปี และแต่ละปีมีการจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่า 5 กิจกรรม	4.31	0.63	มาก
ภาพรวม		4.23	0.45	มาก

ด้านการบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ลำดับ	การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	มีการใช้ประโยชน์เงินกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง และคงรักษาทุนตั้งต้นที่เป็นทุนพระราชทานจำนวน 8,000 บาท	4.26	0.66	มาก
2.	การจัดทำบัญชีในการรับ-จ่าย กองทุนแม่ของแผ่นดิน ถูกต้องตามหลักบัญชีและเต็มจำนวน	4.04	0.65	มาก
3.	มีการสมทบเงินด้วยวิธีแห่งศรัทธา โดยคณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันบริจาคสมทบเข้ากองทุนฯ	4.34	0.62	มาก
4.	มีการสมทบเงินด้วยวิธีแห่งปัญญา เช่น การจัดงาน/กิจกรรม/การขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนอื่นๆ/อบต./NGOs/โครงการของรัฐมีเป็นประจำทุกปี	4.28	0.79	มาก
ภาพรวม		μ	σ	มาก

การดำเนินงานด้านยาเสพติด

ลำดับ	การดำเนินงานด้านยาเสพติด	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	มีการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น การให้ความรู้, การตั้งจุดตรวจ ฯลฯ	4.49	0.66	มาก
2.	มีกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเสี่ยง เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกาย	4.13	0.68	มาก
3.	มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้เห็นโทษภัยของยาเสพติด เช่น การเดินพาเหรด , การจัดป้ายแจ้งเตือน	4.31	0.72	มาก
4.	มีการสำรวจและคัดแยกผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้การประชาคมของชาวบ้าน และดำเนินการตามแนวทางกฎหมายชุมชนเข้มแข็งและกฎรอง	4.18	0.70	มาก
5.	กองทุนแม่ฯช่วยเหลือ,ฟื้นฟูจิตใจผู้เสพยาที่กลับตัว ให้ได้รับการบำบัดรักษา และเตรียมความพร้อมชุมชน,ครอบครัวเพื่อให้โอกาสคนกลุ่มนี้กลับเข้าสู่ชุมชน	4.18	0.71	มาก
6.	มีการส่งเสริมอาชีพ เพิ่มทักษะด้านอาชีพ หรือหางานให้ทำสำหรับกลุ่มเสี่ยง ผู้เสพยา หรือผู้ค้าที่กลับตัวและผ่านการบำบัดแล้ว	4.19	0.71	มาก
ภาพรวม		4.24	0.52	มาก

ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน

ลำดับ	การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	การเป็นแหล่งศึกษา ดูงานขององค์กรหรือหมู่บ้านอื่น ๆ (เป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินหรือหมู่บ้านที่เตรียมพร้อมจะเป็นหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน)	4.31	0.69	มาก
2.	การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านอื่น ๆ (มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์, ปรึกษาหารือ, ให้ความร่วมมือ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน)	4.68	0.48	มากที่สุด
3.	มีวิทยากรกระบวนการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เป็นคนในชุมชน	4.25	0.46	มาก
4.	มีการทบทวน สรุปทบทวน และพัฒนาการทำงานของหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดิน	4.16	0.74	มาก
ภาพรวม		4.34	0.40	มาก

วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ในภาพรวมแต่ละด้าน พบว่า

ลำดับ	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน	ระดับความคิดเห็น		
		μ	σ	แปลผล
1.	ด้านภาวะผู้นำ	4.48	0.46	มาก
2.	ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.25	0.36	มาก
3.	ด้านการมีส่วนร่วม	4.38	0.46	มาก
4.	ด้านการบริหารจัดการ	4.42	0.38	มาก
ภาพรวม		4.38	0.36	มาก

จากการทดสอบสมมติฐานปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า

ตัวพยากรณ์	B	Std.E.	Beta	t	Sig.
ด้านภาวะผู้นำ (X1)	.343	.061	.374	5.635	.000
ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (X2)	-.010	.075	-.009	-.135	.893
ด้านการมีส่วนร่วม (X3)	.180	.071	.199	2.528	.012
ด้านการบริหารจัดการ (X4)	.405	.075	.371	5.394	.000
ค่าคงที่	.192	.228		.841**	.401
R = 0.845 R ² = 0.714 SE _{est} = 0.228					
F = 102.670** Sig = 0.000					

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยจำแนกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า มีการดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กร ในพื้นที่ในการขับเคลื่อนกิจกรรม สอดคล้องกับของอุสา สุทธิสาคร,สิริรัตน์ จรรย์รัตน์ และ เบญจพร ดีขุนทด (2564) การศึกษาและพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบ การจัดแหล่งเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ 12 ฐาน ด้านกระบวนการบริหารจัดการในการทำงาน เน้นการทำงานแบบเชิงรุก มีการวางแผนการดำเนินงาน ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการบูรณาการกิจกรรมเกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน สอดคล้องกับกิจกรรมที่มีการดำเนินการในชุมชน ส่วนปัจจัยความสำเร็จ นั้นเกิดจาก ความเป็นผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีองค์ความรู้และประสบการณ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและคนในชุมชน สร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง และสร้างเยาวชนพร้อมสานต่องานให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2 ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1. ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง การบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินมีการวางแผนในการดำเนินงาน ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการกองทุนแม่บ้านแม่ปะดอย มีการวางแผนที่ดี บริหารงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งนำไปสู่ความเชื่อมั่น ความร่วมมือ และพลังของชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของฤทธิชัย ขุนโยธา และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2564) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์ฯ จำนวน 5 ปัจจัย อยู่เกณฑ์ในระดับมาก โดยปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดี พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของสมาชิกในการเสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจของการดำเนินงานกลุ่ม ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของคณะกรรมการในการขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่ม ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการในแต่ละฝ่าย และปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการขับเคลื่อนกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ประสบความสำเร็จ

2. ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย หมู่ที่ 7 ตำบลแม่ปะ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง การบริหารเงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการสมทบเงินด้วยวิธีแห่งศรัทธา โดยคณะกรรมการและสมาชิกร่วมกันบริจาคสมทบเข้ากองทุนฯ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกระดับ ร่วมกันสร้างการรับรู้ให้ประชาชนที่ได้เห็นความสำคัญในการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยการสร้าง

จิตสำนึก การสร้างพลังแห่งศรัทธา และกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดภายใต้เครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชรา เดชะ, ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (2566) ปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนเข้มแข็งกรณีศึกษา: โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก ที่มีต่อชุมชนบ้านท่าเตียน ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก ประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนบ้านท่าเตียนให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ซึ่งผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาชุมชน, เน้นการทำงานแบบทีม มีการทำงานร่วมกันเป็นทีมทั้งในระหว่างผู้นำ คนในชุมชน และโรงเรียน, การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ในการพัฒนา ดึงให้คนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ที่เกิดจากแนวคิด สร้างสรรค์ของครู, การสร้างการสื่อสารที่ดีในโรงเรียนที่มีความจริงจังและต่อเนื่อง ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน, การสร้างจิตสำนึก โรงเรียนสร้างความตระหนักและสามารถกระตุ้นจิตสำนึกให้คนในชุมชนได้รู้ว่า ตนเองเป็นเจ้าของปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข ร่วมกัน

3. ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง การดำเนินงานด้านยาเสพติด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการดำเนินกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด เช่น การให้ความรู้, การตั้งจุดตรวจ ฯลฯ เป็นประจำทุกเดือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด อย่างสม่ำเสมอ เป็นประจำ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเข้ามา สนับสนุนและสร้างกิจกรรมให้มีอยู่ในชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุสา สุทธิสาร,สิริรัตน์ จรรย์รัตน์ และ เบญจพร ดีขุนทด (2564) การศึกษาและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ กองทุนแม่ของแผ่นดินในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบการจัดแหล่งเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ 12 ฐาน ด้านกระบวนการบริหารจัดการในการทำงาน เน้นการทำงานแบบเชิงรุก มีการวางแผนการดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน มีการบูรณาการกิจกรรมเกี่ยวกับกองทุนแม่ของแผ่นดิน สอดคล้องกับกิจกรรมที่มีการดำเนินการในชุมชน ส่วนปัจจัยความสำเร็จ นั้นเกิดจากผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีองค์ความรู้และประสบการณ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและคนในชุมชน สร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง และสร้างเยาวชนพร้อมสานต่องานให้ดียิ่งขึ้น ด้านสิ่งที่ศูนย์เรียนรู้กองทุนฯ ต้องการจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน องค์ความรู้ที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดและพัฒนาคุณภาพชีวิต การบูรณาการกับเครือข่ายให้มากขึ้น และพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีบทบาทและแกนนำ มีการเสนอแนะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อการทำงานของ ศูนย์เรียนรู้ฯ ที่หลากหลาย

4. ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน บ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ลำปาง การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายกับกองทุนแม่ของแผ่นดินของหมู่บ้านอื่น ๆ (มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์,ปรึกษาหารือ, ให้ความร่วมมือ หรือทำกิจกรรมร่วมกัน) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายกองทุนแม่ของหมู่บ้านอื่น และสามารถนำมาประยุกต์ พัฒนาการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญวัฒน์ จุฑามาศ (2564) ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาบ้านนา สะอั่ง ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ภาวะผู้นำชุมชนที่มีองค์ความรู้ความสามารถในการพัฒนาและการเสริมสร้างความเข้มแข็ง

, ด้านการเสริมสร้างมีส่วนร่วมในกิจกรรมของประชาชนเพื่อบูรณาการความร่วมมือ, ด้านการบริหารจัดการชุมชน ให้ความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้, ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมชุมชน และด้านการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชน

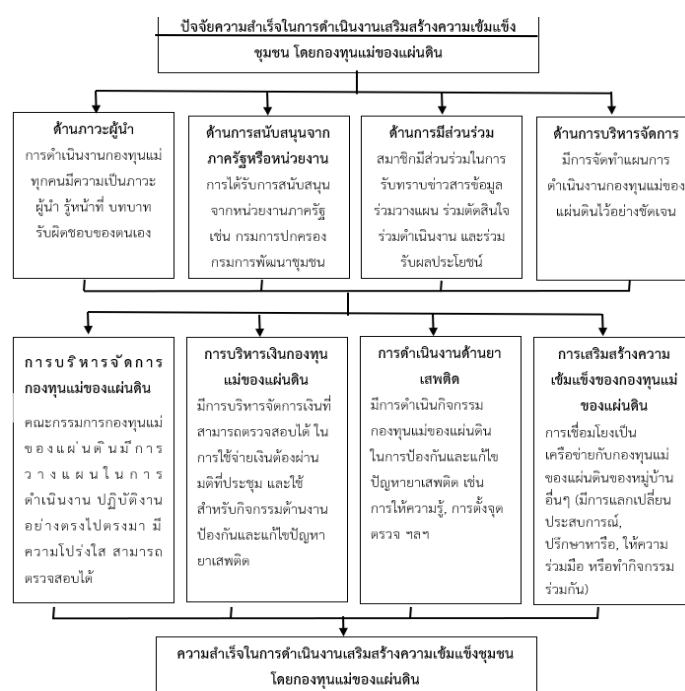
วัตถุประสงค์ที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ แสดงว่า ความสำเร็จของกองทุนแม่ของแผ่นดินไม่ได้เกิดจากเงินทุนเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจาก “ทุนทางสังคม” โดยเฉพาะผู้นำ การจัดการ และการมีส่วนร่วม ซึ่งชุมชน มีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนกองทุนให้เป็นกลไกสร้างความเข้มแข็งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดจากการผสมผสานระหว่างผู้นำที่มีศักยภาพ ระบบบริหารจัดการที่ดี และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐานิดาภักดิ์ แสงทอง, สวัสดิ์ ไหลภรณ์, จิรัชยา เจียวกิก และอับดุลคอลิก อรรธฮิมย์ (2566) สวัสดิ์การชุมชน: ความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนสุคีริน ตำบลสุคีริน อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบปัจจัยในความสำเร็จ ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนสุคีริน ประกอบด้วย การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ทั้งมิติปัจจัยภายในคือ สมาชิกและกรรมการ และมีมิติปัจจัยภายนอกคือ เครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับกรมการพัฒนาชุมชน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร โดยรูปแบบความสำเร็จในการบริหารจัดการ ได้แก่ การด้านการบริหารเงิน การวางแผน การมีส่วนร่วม การจัดการองค์กรและบทบาทภาวะเป็นผู้นำ จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นรายละเอียดของการบริหารจัดการกลุ่มได้อย่างชัดเจนทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และโอกาส ข้อเสนอแนะ ในการศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบในการดูแลพื้นที่กลุ่มออมทรัพย์ ชุมชนสุคีรินควรต้องเป็นส่วนสนับสนุนที่สำคัญด้านองค์ความรู้และแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มที่ถูกต้อง

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า ด้านปัญหา อุปสรรค คือ มีการประชาสัมพันธ์หรือสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ยังมีน้อย การสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาส่งเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านที่ยังมีน้อย ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน การส่งเสริมกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเสี่ยง ยังมีน้อย และยังไม่มีความต่อเนื่อง และยังขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน ในการเข้ามาส่งเสริม ขับเคลื่อนกิจกรรมงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ด้านข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้ามาส่งเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร และกิจกรรม ควรมีการส่งเสริมกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเสี่ยง ให้มากขึ้น โดยอาศัยร่วมมือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน รวมทั้งควรมีหน่วยงานองค์กรภาคเอกชน เข้ามาส่งเสริม ขับเคลื่อนกิจกรรมงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดิน สอดคล้องกับงานวิจัยของอุสา สุทธิสาคร,สิริรัตน์

จรรยาธัตน์ และเบญจพร ดีขุนทด (2564) การศึกษาและพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินใน กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบการจัดแหล่งเรียนรู้/ฐานเรียนรู้ 12 ฐาน ด้านกระบวนการบริหารจัดการ พบว่า การทำงานเชิงรุก การวางแผนการดำเนินงาน มีการติดตามและประเมินผล มีการบูรณาการกิจกรรมเกี่ยวกับ กองทุนแม่ของแผ่นดินสอดคล้องกับกิจกรรมที่มีการดำเนินการในชุมชน ส่วนปัจจัยความสำเร็จ นั้นเกิดจากผู้นำมี วิสัยทัศน์มีองค์ความรู้และประสบการณ์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและคนในชุมชน สร้างเครือข่าย ทางสังคมที่เข้มแข็ง และสร้างเยาวชนพร้อมสานต่องานให้ดียิ่งขึ้น ด้านสิ่งที่ศูนย์เรียนรู้กองทุนฯ ต้องการจะพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชน องค์ความรู้ที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติดและพัฒนา คุณภาพชีวิต การบูรณาการกับเครือข่ายให้มากขึ้นและพัฒนาเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีบทบาทและแกนนำ มีการ เสนอแนะและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อการทำงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ที่หลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัตติพัฒน์ฯ เดชะ, ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (2566) ปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชน เข้มแข็งกรณีศึกษา: โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก ที่มีต่อชุมชนบ้านท่าเตียน ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัด กาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนวัดใหม่ดงสักประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนบ้านท่า เตียนให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ซึ่งผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำการพัฒนา โรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาชุมชน, เน้นการทำงานแบบทีม มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งในระหว่างผู้นำ คนใน ชุมชน และโรงเรียน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดึงให้คนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ในโรงเรียน ที่เกิดจากแนวคิดสร้างสรรค์ของครู, การสร้างการสื่อสารที่ดีในโรงเรียนที่ มีความจริงใจและต่อเนื่อง ช่วยส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน, การสร้างจิตสำนึก โรงเรียนสร้างความตระหนักและสามารถกระตุ้นจิตสำนึกให้คนใน ชุมชนได้รู้ว่า ตนเองเป็นเจ้าของปัญหา ที่ต้องดำเนินการแก้ไขร่วมกัน

องค์ความรู้ใหม่

การค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการ วิจัย ดังนี้

จากภาพสรุปได้ว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษากองทุนแม่ของแผ่นดินบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง ด้านภาวะผู้นำ คือ การดำเนินงานกองทุนแม่ทุกคนมีความเป็นภาวะผู้นำ รู้หน้าที่ บทบาทรับผิดชอบของตนเอง ด้านการบริหารจัดการ คือ มีการจัดทำแผนการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินไว้อย่างชัดเจน ด้านการมีส่วนร่วม คือ สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับทราบข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ร่วมวางแผนร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน และร่วมรับผลประโยชน์ ด้านการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ปปส.) สาธารณสุข หรือ ตำรวจภูธร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ เป็นปัจจัยสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน มีการบริหารจัดการกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ดี มีการวางแผนในการดำเนินงาน ปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ มีการสมทบเงินด้วยวิธีแห่งศรัทธา และเกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมีการเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดิน

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนโดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน กรณีศึกษาชุมชนบ้านแม่ปะดอย จังหวัดลำปาง พบว่า ด้านปัญหา อุปสรรค คือ มีการประชาสัมพันธ์หรือสร้างการรับรู้ให้ประชาชนในหมู่บ้านและประชาชนทั่วไปเห็นถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินที่ยังมีน้อย การสนับสนุนจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาส่งเสริมและขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านที่ยังมีน้อย ทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน การส่งเสริมกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเสี่ยง ยังมีน้อย และยังไม่มีความต่อเนื่อง และยังขาดการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน ในการเข้ามาส่งเสริม ขับเคลื่อนกิจกรรมงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้ภารกิจของกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยมีข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้กำหนดนโยบายควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินโดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนโครงการ กิจกรรมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง และสอดคล้องความต้องการของประชาชน ควรมีการกำหนดโครงการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผ่านกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อสนองพระปณิธานและการสร้างความตระหนักถึงปัญหายาเสพติด เข้าบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรมีการกำหนดโครงการในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผ่านกิจกรรมกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อสนองพระปณิธานและการสร้างความตระหนักถึงปัญหายาเสพติด เข้าบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น เสริมสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจให้กับเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินในแต่ละระดับให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อาศัยพึ่งพาซึ่งกันในการช่วยกันป้องกันและขจัดปัญหายาเสพติด

วัตถุประสงค์ที่ 2 ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบบูรณาการในพื้นที่เป็นประจำทุกเดือน เพื่อสรุปผลการดำเนินงานทุกเดือน และติดตามการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ให้หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุนและขับเคลื่อนกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน โดยกองทุนแม่ของแผ่นดิน โดยให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณ บุคลากร และกิจกรรม อย่างเต็มที่ ควรมีการดึงให้คนรุ่นใหม่เข้ามาเป็นทีมคณะกรรมการบริหารกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อช่วยขับเคลื่อนกิจกรรมกองทุนแม่ฯ ให้มีประสิทธิภาพและดึงกลุ่มเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาและพัฒนาชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดินในระดับอำเภอ เพื่อพัฒนาการทำงานเครือข่ายในระดับอำเภอให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการต่อยอดความสำเร็จของการดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน ไปพัฒนาศักยภาพกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งใหม่

บรรณานุกรม

- ฐานิดาภักดิ์ แสงทอง, สวัสดิ์ ไหลภรณ์, จิรัชยา เจียวกิก และอับดุลคอลลี อรรอฮีมีย. (2566). สวัสดิการชุมชน: ความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนสุคีริน ตำบลสุคีริน อำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ณัฐพัชรา เดชะ, ชัยรัตน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2566). ปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาชุมชนให้เป็นชุมชนเข้มแข็งกรณีศึกษา : โรงเรียนวัดใหม่ดงสัก ที่มีต่อชุมชนบ้านท่าเตียน ตำบลไทรโยค อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 10)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญาวัฒน์ จุฑามาศ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งของชุมชน ตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาบ้านนาสะอั่ง ตำบลวังบาล อำเภอหล่มเก่าจังหวัดเพชรบูรณ์. คณะบริหารธุรกิจ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ฤทธิชัย ขุนโยธา และกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีผลงานระดับดีในเขตพื้นที่อำเภอชนแดน จังหวัดเพชรบูรณ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.). (2565). *การดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงยุติธรรม.
- อุสา สุทธิสาคร,สิริรัตน์ จรรย์รัตน์ และ เบญจพร ดีขุนทด. (2564). การศึกษาและพัฒนาศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินในกรุงเทพมหานคร. คณะมนุษยศาสตร์ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.